

Nařídili mi mediaci. Co mám dělat?

Praktický e-book, který vám pomůže
se zorientovat

Mgr. Jan Valoušek, zapsaný mediátor

Místo úvodu:

Mediátor: Jan Valoušek, mediátor, dobrý den.

Potenciální klient: Dobrý den, já volám kvůli té mediaci, co nám nařídil soud.

Mediátor: Aha, dobře, řekněte mi o tom, jak bych vám mohl pomoci?

Potenciální klient: Máme se ženou soud o děti a nařídili nám, že máme jít k mediátorovi.

Mediátor: Slyším, že byste potřebovali se ženou mediaci ohledně dětí. Setkal jste se někdy s mediací, jak to probíhá?

Potenciální klient: No ani ne, prý se tam můžeme nějak pod dozorem pohádat....

Tak často začíná rozhovor s jednou se stran o mediaci a pak také pokračuje a obvykle na končí nějak takto:

Mediátor: Souhlasí paní s tím, aby mediaci proběhla?

Potenciální klient: Jojo, souhlasila s tím.

Mediátor: Dobře, mohl bych vás požádat o kontakt na paní, abychom se mohli spojit a dohodnout termín mediaci?

Obsah takových rozhovorů je velmi často podobný. Rozhodli jsme s kolegy, že sepišeme krátké představení mediaci a dáme vám je k dispozici. Abyste věděli, co vás čeká, když půjdete k mediátorovi, jak

to bude probíhat a jak se máte k mediátorovi objednat. Také se dozvíte, jak to udělat, abyste u soudu mohli navrhnout mediaci a mediátora. Jak vám to zní? Já věřím, že dobře a věřím, že i tento krátký e-book vám bude užitečný pro první seznámení s mediací. A pokud by vás myšlenka nenásilného, otevřeného a laskavého řešení konfliktů chytila a oslovila, můžete se v tomto tématu vzdělávat sami dál, rád vás v tom doprovodím.

Jan Valoušek

1. kapitola:

„Já se z toho soudce zblázním, místo, aby rozhodoval, tak nás pošle k nějakému šarlatánovi, meditátorovi, nebo jak se ten idiot jmenuje!“ křičí Karel před budovou okresního soudu, zalyká se vzteky, brunátní a sotva popadá dech. „Karle, taky se mi to dvakrát nelíbí, ale soud to takto nařídít může a my se proti tomu nemůžeme odvolat, zkrátka to tak je. Já pro vás samozřejmě udělám cokoliv, na to se můžete spolehnout,“ ujišťuje Karla jeho advokát doktor Kryštůfek. „Doktore, co můžete udělat, abych tam s tou krávou nemusel jít?“ ptá se Karel, který se postupně zklidňuje. „Karle, ničeho se nemusíte bát, mediátor je profesionál, ví, co dělá a to, co nám nařídili, tak je první setkání s mediátorem, to přežijeme dvacet minut a půjdeme pryč, pokud to nebude dávat smysl. Souhlasíte s tím?“ „Doktore, já vám v tom věřím, jen jsem teď rozčilený, chtěl jsem to mít za sebou, jak jsme se na to připravovali,“ ještě popadá dech Karel Lukáš. Už několik měsíců mu běží hlavou myšlenky na jeho dvě děti, které vidá teď sotva jednou za měsíc.

„Doktore, dejte mi prosím kontakty na toho šarlatána mediátora, vůbec tomu nevěřím, ale zavolám mu, ať to máme z krku,“ uzavírá po několika minutách rozhovor Karel se svým advokátem. Advokát mu mezitím vysvětlil, že mediace je možnost, jak se může Karel s budoucí bývalou manželkou Naďou dohodnout ohledně dětí, aniž by museli sepisovat znalecké posudky a dlouhou dobu se dohadovat.

Co je mediace?

Abychom byli přesní, budeme citovat přímo zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci, který v § 2 definuje mediaci jako „postup při řešení konfliktu za účasti jednoho nebo více mediátorů, kteří podporují komunikaci mezi osobami na konfliktu zúčastněnými (dále jen „strana konfliktu“) tak, aby jim pomohli dosáhnout smírného řešení jejich konfliktu uzavřením mediační dohody.“ Co to konkrétně znamená? Je to neformální způsob řešení konfliktů, kdy strany hledají nejvhodnější řešení tak, aby jim v co největší míře vyhovovalo.

Zákon o mediaci také stanoví, co se rozumí rodinnou mediací, je to „mediace, která se zaměřuje na řešení konfliktů vyplývajících z rodinných vztahů.“ Do toho patří konflikty, které vyplývají ze soudních řízení o péči o děti, rozvod manželství, rozchody partnerů, vypořádání společného jmění manželů. Ale také tam patří konflikty, kdy se prarodiče chtějí stýkat se svými vnoučaty nebo o tom, jakých volnočasových aktivit se bude dítě účastnit.

Co je první setkání s mediátorem?

První setkání se zapsaným mediátorem ve své podstatě oddechovým časem, který stanoví stranám soudního sporu soud, aby poskytl prostor pro řešení sporu mimosoudní dohodou stran. Podmínky pro nařízení prvního setkání se zapsaným mediátorem stanoví občanský soudní řád. Účelem takového setkání je, aby mediátor mohl představit mediaci jako způsob pro řešení konfliktu mimosoudní dohodou.

2. kapitola:

Mediátor: Jan Valoušek, mediátor, dobrý den.

Karel Lukáš: Dobrý den, tady je Karel Lukáš.

M: Pane Lukáši, co bych pro vás mohl udělat?

KL: Já volám kvůli tomu, že nám nařídili na soudu mediaci.

M: Aha, máte tedy nařízení první setkání se zapsaným mediátorem. Víte, jak taková věc probíhá, nebo vám to může krátce představit?

KL: Něco mi o tom říkal advokát, ale stručně mi řekněte, jak to chodí.

M: Dobře, pane Lukáši, první setkání se zapsaným mediátorem je krátká informativní schůzka, kde vám řeknu o tom, co je mediace, co od ní můžete čekat a jak to celé probíhá. Je to setkání, které máte nařízeno soudem a vaše účast je tam nutná.

KL: Aha, takže tam musím přijít a nemůže tam za sebe poslat advokáta?

M: To, pane Lukáši, nejde. Je potřeba, abyste přišel osobně. Právního zástupce si s sebou můžete vzít, ale není to nezbytné.

KL: Aha, no my totiž s manželkou nejsme schopni se vůbec dohodnout a já nevím, jestli ta mediace k něčemu bude.

M: Slyším, že byste byl rád, kdyby tam byla perspektiva dobrého řešení situace.

KL: To víte, že bych to chtěl, ale my jsme fakt jak psi. Jen na sebe štěkáme.

M: Říkáte, že ta komunikace je obtížná.

KL: Jo, ale snad se to podaří nějak domluvit.

M: Pane Lukáši, to bude záležet na vás dvou, já vás v tom podpořím, abyste našli co nejlepší řešení.

KL: Uvidíte, co s námi uděláte.

M: Mohu vás požádat o kontaktní údaje na vás a na paní? Pak vám tam pošlu termín prvního setkání, souhlasíte?

KL: Ano...

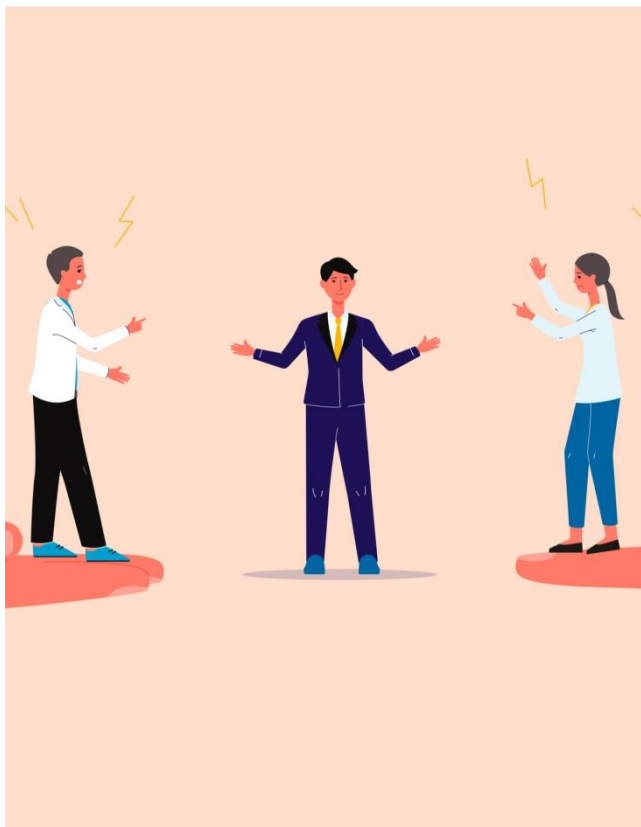
Tak probíhal první rozhovor s panem Karlem. A já se připravil na rozhovor paní Naďou.

Jak navrhnout mediaci?

Pokud jste schopni se s druhou stranou domluvit, můžete jednoduše navrhnout, abyste společně oslovili mediátora a zahájili mediaci. Pokud taková možnost není a je již podána žaloba u soudu, můžete u soudního jednání navrhnout, aby soud nařídil první setkání s mediátorem.

Můžu navrhnout mediátora soudu?

Ano, můžete a dokonce, pokud se s druhou stranou shodnete na osobě mediátora, soud tohoto mediátora ustanoví pro vaše první setkání se zapsaným mediátorem. Pokud se druhou stranou neshodnete na osobě mediátora, každá navrhuje toho „svého“, soud vybere mediátora ze seznamu mediátorů podle své úvahy.

3. kapitola:

Naděžda Lukášová: Dobrý den, Lukášová.

Mediátor: Dobrý den, tady je Jan Valoušek, mediátor, neruším vás někde?

NL: Ne, v pořádku, povídejte.

M: Dobrý den, paní Lukášová, volal mi váš manžel ohledně toho, že máte nařízeno soudem první setkání se zapsaným mediátorem.

NL: No to je teda rychlej, najednou, předtím ani prstem nepohnul.

M: Paní Lukášová, slyším, že je to pro vás nová informace, můžeme to prosím probrat?

NL: Jasně, jen nevím, k čemu to bude dobrý a mohl byste mi říct, jak to celé proběhne?

M: Určitě, první setkání s mediátorem je informativní schůzka, kde si řekneme, co můžete od mediace očekávat, tato schůzka je povinná, protože je nařízena soudem. Mediace samotná je pak dobrovolná a vy sama se rozhodnete, zda mediaci zahájit nebo ne.

NL: Dobře a ta mediace je k něčemu dobrá?

M: Mediace samotná je především pro vás dva možnost, jak se dohodnout, aniž by musel o věci rozhodovat soud. Zpravidla je to tak, že byste si mohli dohodnout pro vás dva a pro vaše děti, podmínky, které vám všem budou vyhovovat.

NL: Aha, a jak to konkrétně probíhá?

M: Obvykle je to tak, že na společné schůzce mluvíme o vaší situaci a hledáme společně řešení tak, aby vám všem vyhovovalo. Každý má prostor pro to, aby mohl říct vše, co potřebuje.

NL: No jo, ale víte, jak je to s Karlem, pokud to není po jeho, tak je hrozně vzteklej.

M: Paní Lukášová, mluvíte o obavě z možného průběhu schůzky, je to tak?

NL: Přesně tak.

M: Mediace má stanovená pravidla, na schůzce si je všechno probereme, a to jednání povedu tak, aby se všichni mohli cítit bezpečně mohli vše říct. Je to tak pro vás v pořádku?

NL: Dobře, tak já vám budu věřit, pane mediátore.

M: Mám tomu rozumět tedy tak, že s mediací souhlasíte?

NL: Souhlasím s tím.

M: Dobře, děkuju. Já tedy navrhu termín prvního setkání a pošlu jej vám a panu Lukášovi do mailu, souhlasíte.

NL: Ano, tak to bude fajn.

M: Tak tedy domluveno, budu se těšit na viděnou.

NL: Na shledanou.

Je první setkání se zapsaným mediátorem povinné?

Ano, první setkání se zapsaným mediátorem je povinné, je to součást soudního procesu. Občanský soudní řád dokonce stanoví sankci za neúčast na prvním setkání se zapsaným mediátorem.

4. kapitola

Položil jsem telefon a na chvíli se podíval z okna. Venku se právě proháněly sněhové vločky, byl prosinec a schylovalo k Vánocům. Měl jsem radost, že telefonát proběhl docela dobře. Ještě musím najít termín a všechno odeslat. Sedl jsem ke klávesnici a psal:

Vážená paní Lukášová, vážený pane Lukáši,

dle telefonického rozhovoru a v souladu s usnesením Obvodního soudu pro Prahu 9, č.j. 2 P 1234/2020-26 zasílám termín prvního setkání se zapsaným mediátorem. Setkání se uskuteční 11. ledna 2021 od 9:00 v mé kanceláři Na Maninách 11, Praha 7.

Cílem tohoto setkání bude seznámit vás s možnostmi mediace a jejími principy a pravidly. Na základě těchto informací se pak rozhodnete, zda zahájíte mediaci samotnou.

Tento termín je možné měnit jen ze závažných důvodů. Žádám o potvrzení, že s uvedeným termínem souhlasíte a na setkání dorazíte.

S pozdravem

Mgr. Jan Valoušek

zapsaný mediátor

Odpověď od obou dorazila hned druhý den, zatím to probíhá dobře, pomyslel jsem si: Vydrží to?

5. kapitola

Vánoce skončily, začal nový rok a blížil se termín prvního setkání Lukášovými.

Bylo 11. ledna ráno, pár minut před devátou přišla paní Lukášová, přesně v devět hodin dorazil i pan Lukáš, jsou dochvilní, proběhlo mi hlavou, snad to celé vydrží. Pozdravili jsme se a usadili do křesel.

Oba byli nervózní, nedivil jsem se. Nikdy se s mediací nesetkali a bylo to pro ně oba něco nového. To jsem se i na začátku zeptal, zda mají s mediací zkušenost, oba shodně odpověděli, že nikoliv.

Začal jsem tedy první setkání se zapsaným mediátorem. V něm má mediátor poskytnout stranám všechny nezbytné informace. Mluvil jsem proto o těchto věcech:

- O celém procesu mediace
- O postavení zapsaného mediátora v něm
- Co lze od mediace očekávat
- O účelu a zásadách mediace
- O průběhu mediačního jednání
- Jak může mediace přispět k vyladění jejich vztahů
- O účincích smlouvy o provedení mediace a mediační dohody
- O možnostech mediaci kdykoli ukončit
- O odměně mediátora za provedenou mediaci

A také jsme hovořili o tom, že zahájením mediace není dotčeno právo stran konfliktu domáhat se ochrany svých práv a oprávněných zájmů soudní cestou, a že za obsah mediační dohody jsou odpovědné pouze strany konfliktu.

Docela dost informací najednou, že? Lukášovi byli překvapení, jak to celé probíhá. Byli však v klidu a ptali se na několik organizačních věcí a já jsem si vždy ověřil, že všemu rozuměli. Dospěli jsme na konec témat, která se mají na prvním setkání se zapsaným mediátorem probrat. Zdálo se, že všemu rozumí.

Co dál? No přece zeptat se, zda chtějí zahájit mediaci samotnou. Ta je dobrovolná, tu už soud nemůže nařídít.

Co má být obsahem prvního setkání se zapsaným mediátorem?

Obsah prvního setkání se zapsaným mediátorem stanoví zákon o mediaci, dále jej upřesňuje metodické stanovisko ministerstva spravedlnosti, které je zveřejněno na jeho webových stránkách.

6. kapitola

Přišel okamžik pravdy, okamžik, kdy mediátor zjistí, zda nadchnul klienty k tomu, aby zahájili mediaci nebo zda se klienti rozhodnou, že mediaci nezahájí. Mediace je dobrovolný proces, proto obě rozhodnutí musí být vědomá a dobrovolná. A bylo to i tehdy.

„Budete chtít zahájit mediaci samotnou?“ zeptal jsem se paní Naděždý a pana Karla. Oba přikýkli. Tak první část je za námi, odtušil jsem. „Dobře, abychom tedy mohli zahájit mediaci, podepíšeme smlouvu o provedení mediace, kde je shrnuto, vše, o čem jsme teď hovořili a můžeme začít. Je to tak pro vás oba v pořádku?“

Naděždě i Karlovi jsem podal připravené smlouvy, aby mohli ještě jednou přečíst text a podepsat. Nebylo to dlouhé, smlouva byla jednoduchá, aby splnila zákonem stanovené náležitosti a to:

1. Označení stran konfliktu
2. Jméno, popřípadě jména, příjmení a adresu místa podnikání mediátora
3. Vymezení konfliktu, který je předmětem mediace
4. Výši odměny mediátora za provedenou mediaci nebo způsob jejího určení
5. Dobu, po kterou má mediace probíhat, nebo ujednání o tom, že mediace má probíhat po dobu neurčitou

Vše bylo, jak očekávali, takže jsme se rychle dostali na závěr prvního setkání a mohli zahájit mediaci.

Co všechno má být uvedeno ve smlouvě o provedení mediace?

Zákon o mediaci stanoví základní náležitosti smlouvy o provedení mediace. Mediátoři po zkušenostech s vedením mediace doplňují další ustanovení do svých vzorů, aby poskytli klientům i sobě větší jistotu v tom, co se bude v mediaci odehrávat. Vzor smlouvy o provedení mediace vám na požádání zašlu.

Chcete vědět více, jak se připravit na první setkání s mediátorem a na mediaci?

Přihlaste se na interaktivní kurz s názvem Co mám čekat od mediace? Dozvíte se během dvou hodin vše podstatné. Jak číst smlouvu o provedení mediace, jak poznat, že mediátor dělá, co má, jak vyjednávat, jak sestavit mediační dohodu.

A my s Naděždou a Karlem jsme zahájili mediaci. Vše běželo, občas jsme museli zastavit, aby si mohli srovnat myšlenky a ukočirovat emoce, ale nakonec vše dopadlo tak, že byli spokojení. Tedy v rámci možností, ani jeden nedosáhl svého ve všem. Povedlo se však, že oba v té chvíli věděli, co se bude dít, jaké další kroky je čekají a že je mají ve svých rukou. Rozhodují o tom, co budou dělat oni sami, jak naloží s majetkem a jak budou vycházet se svými dvěma dětmi.

A to je docela dobré, ne?

V letech 1999-2004 jsem vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně. Začínal jsem jako právník ve veřejné správě a poté jsem se v advokátní praxi se zaměřením na občanské a obchodní právo. Později jsem absolvoval výcvik v mediaci, zkoušku mediátora a stal se zapsaným mediátorem. V současné době se věnuji mediaci nejvíce se zaměřením na rodinné vztahy.

Mgr. Jan Valoušek

www.janvalousek.cz